

mínkou smlouvy, že mlátička bude řádně fungovati při vyzkoušení na pohon traktorem žalobkyně, jehož chtěla užívati k mlácení mlátičkou. Nešlo tedy pouze o vymíněné vlastnosti mlátičky samé, nýbrž o to, aby řádně fungovala při pohonu strojem jiným. Ustanovení §§ 922 a 923 obč. zák., která mluví o »vymíněných« vlastnostech, netýkají se případů uzavření smlouvy pod určitou výminkou (srv. rozh. Gl. Ú. n. ř. č. 3563), kdy není možno užití předpisů o závazcích ze správy. Ježto byla smlouva v souzené věci uzavřena pod skutečnou výminkou (podmínkou), že mlátička ta při pohonu traktorem žalobkyně bude řádně fungovati, pak nesplněním řečené výminky byla smlouva zrušena. Na věci nic nemění, že nesplnění výminky bylo zjištěno až v srpnu, neboť podle povahy polního hospodářství mohlo se tak státi až v době řádné sklizně a nebylo namítáno, že se tak mohlo státi dříve. Sluší proto zásadně všechno uvéstí v předešlý stav a jsou oprávněny nároky z obohacení (§§ 877, 1235 obč. zák.), které se promlčují ve 30 letech (§ 1479 obč. zák.) Jest tedy žalovaný povinen vrátiti žalobkyni kupní cenu mlátičky s dovozným proti vrácení mlátičky. Výše dovozného popřena nebyla a pouhé popření žalobního děje nestačí, nýbrž je potřebí tu kterou námitku uplatniti. Co do požadovaných úroků platí tu předpisy o obohacení resp. o bezelstném nebo obmyslném držiteli (§§ 1437, 329 až 338 obč. zák.). Proto byly žalobkyni přisouzeny 5% úroky od doručení žaloby (§§ 338 a 1437 obč. zák.). Co do dalších úroků z 13.000 Kč od 1. dubna 1933 a z 567 Kč od 1. srpna 1933 bylo žalobu zamítnouti pro nedostatek příslušných ustanovení a rovněž nebylo přisouzeno další 1% požadovaných úroků, ježto nešlo o obchod.

Čís. 16110.

I. Poskytuje-li skutkový přednes stran v první stolici podklad pro užití předpisu § 23, odst. 3, konk. ř., lze posuzovati věc s hlediska řečeného předpisu, třebaže nebyl výslovně uplatňován.

II. Došlo-li mezi stavebním družstvem a jeho členem k ujednání, že člen bude platiti střádalské částky v určité výši a že mu bude svého času poskytnuta zápůjčka, přestává býti povinen platiti sjednané částky, octlo-li se družstvo v takovém majetkovém stavu, že je jisto, že není a nebude s to zápůjčku poskytnouti na př., byl-li prohlášen na jmění družstva konkurs.

(Rozh. ze dne 19. května 1937, Rv I 784/37.)

Žalující správce konkursní podstaty stavebního společenstva (družstva) »H.« se domáhá na žalovaném členovi uvedeného družstva, na jehož jmění byl prohlášen dne 18. února 1936 konkurs, zaplacení 1.268 Kč 50 h s přísl., a to 50 Kč jako nedoplatku členského podílu a 1218 Kč 50 h z důvodů správních a propagačních výloh, jež jest žalovaný, který se stal členem dne 22. srpna 1934 povinen družstvu zaplatiti na základě toho, že žádal o zápůjčky 20.000 Kč a 10.000 Kč, kterýmžto žádostem bylo vyhověno. Proti žalobě namítl žalovaný, že ujednal dne 22. srpna

1934 s družstvem »H.«, že bude platiti střádatelské částky po 60 Kč měsíčně a že mu družstvo svého času poskytne zápůjčku 20.000 Kč, kterou bude žalovaný umořovati 120 Kč měsíčně. Co se týká zápůjčky 10.000 Kč, žalovaný žádost tu nepodepsal. Jinak se k ničemu jinému nezavázal, zejména ne k placení správních propagačních nákladů. Žalovaný zaplatil družstvu dne 29. srpna 1934 80 Kč a dne 6. října 1934 30 Kč. Zápůjčky mu družstvem poskytnuty nebyly. Soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody :

Jako rozpor se spisy vytýká žalobce, že se odvolací soud zabýval otázkou ohrožení nároku žalovaného na vzájemné plnění žalobcovo, ačkoli žalovaný námitku podle § 1052 obč. zák. nevznesl. Ve skutečnosti jde o případ § 23, odst. 3, konk. ř., který se od ustanovení § 1052 obč. zák. liší. Podle § 23, odst. 3, konk. ř., je-li druhá strana povinna plniti napřed, může plnění odepřít, dokud nebylo navzájem plněno nebo vzájemné plnění zajištěno, jestliže jí v době ujednání smlouvy nemusily býti známy špatné majetkové poměry úpadcovy. Pro užití tohoto předpisu stačí, jestliže z přednesu stran jde najevo, že jsou dány jeho podmínky, a tomu v souzeném případě tak jest. Z přednesu sporných stran jde totiž najevo, že žalovaný ujednal 22. srpna 1934 s družstvem »H.«, že mu bude platiti střádalské částky po 60 Kč měsíčně a že mu družstvo poskytne svého času zápůjčku 20.000 Kč, kterou bude žalovaný umořovati 120 Kč měsíčně, že družstvo žalovanému dosud žádnou zápůjčku neposkytlo, že upadlo v konkurs a že správce jeho konkursní podstaty žaluje žalovaného na placení měsíčních částek, ačkoli ví, že by tyto částky byly pro žalovaného ztraceny, ježto družstvo mu nemůže smluvenou zápůjčku nikdy poskytnouti. Žalovaný v první stolici uvedl, že odpírá platiti družstvu »H.« střádalské částky proto, že mu družstvo neposkytlo zápůjčku 20.000 Kč do 8 dnů, jak prý bylo smluveno. Odpírá-li tedy žalovaný platiti střádalské částky proto, že mu zápůjčka nebyla již vyplacena, tím více zajisté odpírá platiti zažalované střádalské částky, když je jisto, že smluvená zápůjčka nebude nikdy vyplacena, ježto družstvo upadlo v konkurs. Poskytuje tedy přednes stran v první stolici dostatečný skutkový podklad pro užití předpisu § 23, odst. 3, konk. ř. a není námitka rozporu se spisy v té příčině odůvodněna. Po právní stránce jest rozsudek odvolacího soudu správný, ježto jsou podmínky § 23, odst. 3, konk. ř. splněny. Žalobce připustil v odvolacím sdělení, že v době uzavření smlouvy mezi žalovaným a družstvem »H.« bylo družstvo ještě s to, aby žalovanému zápůjčku vyplatilo, a v dovolání rovněž dopouští, že v době splatnosti střádalských předchozích splátek bylo družstvo »H.« ještě v dobrých majetkových poměrech. Ne třeba se proto zabývatí otázkou, zdali žalovaný v době ujednání smlouvy musil znáti majetkové poměry úpadcovy, čili nic. K námitce žalobcově, že žalovaný sám zavinil pozdější špatné majetkové poměry družstva »H.« tím, že neplatil střádalské částky sloužící též k úhradě nákladů

správních a akvizičních, nelze přihlížeti, ježto jde v té příčině o novotu v řízení opravném nepřípustnou. Ostatně jest podle § 23, odst. 3, konk. ř. při smlouvách o vzájemném plnění podmínkou, že správce podstaty, chce-li žádati splnění od druhé strany, musí na místě úpadce smlouvu plniti anebo může od smlouvy odstoupiti, žalobce však na místě úpadce smlouvu nesplnil a ani ji v souzeném případě splniti nemůže. Také neprohlásil, že smlouvu splní, a proto nemůže o vzájemné plnění žalovati. Poněvadž pak plnění úpadcem je v souzeném případě zmařeno jeho vinou po případě náhodou, za kterou on odpovídá, mohl dokonce žalovaný podle § 920 obč. zák. od smlouvy odstoupiti.

Čís. 16111.

Na odpuštění ve smyslu § 14 c) rozl. zák. mlčky učiněné lze uznati jen tehda, není-li možno dojiti podle okolností případu k jinému závěru než k tomu, že manžel chce bez zřetele na vinu druhého manžela s ním dále žiti v manželském společenství.

(Rozh. ze dne 19. května 1937, Rv I 1097/37.)

Žalující manžel se domáhal rozluky manželství uzavřeného s žalovanou manželkou jednak pro těžké ubližování a opětovné velmi citelné urážky se strany žalované (§ 13 e) rozl. zák.), jednak pro hluboký rozvrat (§ 13 h) rozl. zák.). Nižší soudy zamítly žalobu mimo jiné též proto, že skutečnosti uplatňované jako důvody rozluky podle § 13 e) rozl. zák. byly žalobcem odpuštěny.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o níž jde, v

d ů v o d e c h :

Oba nižší soudy usuzují, že žalobce odpustil žalované urážky a ubližování tím, že v rozvodovém sporu prohlásil při ústním jednání dne 5. listopadu 1928, že nemůže trvati na svém tvrzení o vině žalované, jak je uvedl v žalobě, a že bere žalobu zpět. Správně vytýká žalobce, že v tom nelze spatřovati odpuštění. Odpuštění ve smyslu § 14 c) rozl. zák. jest prominutí viny, jest to projev vůle, kterým jeden manžel prohlašuje, že odpouští vinu druhého manžela. Uražený musí býti ochoten žiti s ubližovatelem, pokračovati v manželském společenství s provinivším se manželem, zapomenouti mu provinění, jako by se bylo nestalo. Nebyl-li takový projev vůle učiněn výslovně, jest hodnotiti všechny skutečnosti týkající se toho, co se uplatňuje jako projev mlčky učiněný, a jest možné uznati na odpuštění jen tehda, nelze-li dojiti k žádnému jinému závěru než k tomu, že manžel chce bez zřetele na vinu druhého manžela s ním dále žiti v manželském společenství (§ 863 obč. zák.). Posuzuje-li se takto žalobcův projev, který se stal po smíru o majetkových poměrech stran a zároveň s uznáním tvrzení o nadávkách, jež pronesl